

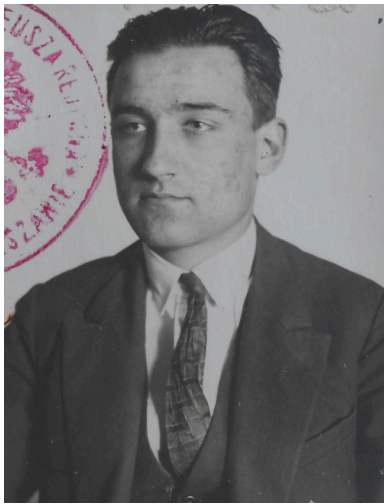
W przedświąteczną sobotę, 22 grudnia 1945 r., Czesław Rossiński został aresztowany przez NKWD. Zatrzymano go w Lublinie, w drodze do resortu leśnictwa PKWN, gdzie był zatrudniony. Prawdopodobnie wiedział już, że jest zagrożony aresztowaniem i chciał uzyskać przydział do pracy poza Lubelszczyzną. Zatrzymanie było wynikiem intensywnego rozpracowania dowództwa Okręgu AK Lublin, w którym pełnił funkcję dowódcy konspiracyjnego 8. pp.

22 grudnia 1945 r. Czesław Rossiński został zatrzymany przez NKWD w Lublinie, w drodze do resortu leśnictwa PKWN, gdzie był zatrudniony. Prawdopodobnie wiedział już, że grozi mu aresztowanie i chciał uzyskać przydział do pracy poza Lubelszczyzną.

Czesław Rossiński („Jemioła”, „Kozioł”, „Marek”, „Jaskółka”) urodził się 2 sierpnia 1907 r. w Buzułuku (obecnie Rosja). Jego ojciec, Wacław Rossiński, był cenionym leśnikiem.

Rodzina wróciła do Polski w 1920 r. i zamieszkała w Warszawie, gdzie Czesław ukończył gimnazjum im. Tadeusza Reytana i podjął studia w Szkole Głównej Gospodarstwa Wiejskiego. Naukę kontynuował na Uniwersytecie im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, gdzie, idąc w ślady ojca, w 1933 r. uzyskał tytuł inżyniera leśnika.

W 1932 roku ożenił się z Heleną Mazaraki. Pracował w Dyrekcji Polskich Lasów Państwowych w Warszawie, następnie w nadleśnictwach Nowe Świąciany i Lida.

Czesław Rossiński, zdjęcie legitymacyjne załączone do podania o przyjęcie na studia (ze zbiorów Archiwum Uniwersytetu Przyrodniczego w Poznaniu)

W prośbie o ułaskawienie, skierowanej do gen. Tarnowskiego, szefa Sądownictwa Wojskowego, żona podkreślała zaangażowanie społeczne Czesława Rossińskiego podczas pracy w tych nadleśnictwach, pisząc:

„Zakładał spółdzielnie spożywcze, kasy samopomocowe, organizował opiekę nad biednymi i chorymi dziećmi, czerpiąc w dużej mierze potrzebne mu fundusze z własnych skromnych oszczędności”.

Tam i z powrotem

Po mobilizacji, we wrześniu 1939 r. walczył w batalionie Korpusu Ochrony Pogranicza „Orany” w rejonie Grodno – Orany. Był internowany w Olicie na Litwie. Po ucieczce z obozu, przez Łotwę, Estonię, Szwecję, Norwegię i Anglię, przedostał się do Francji, gdzie wstąpił do Polskich Sił Zbrojnych. Ranny podczas walk w obronie Francji, po jej kapitulacji ewakuował się do Anglii, gdzie został przydzielony do 3. batalionu I Brygady Strzelców.

W 1941 r. odbył kurs w Szkole Podchorążych Piechoty w Dundee (Szkocja). Od kwietnia 1942 r. był instruktorem jazdy samochodem przy 16. Batalionie Samochodowym. Po zgłoszeniu gotowości służby w kraju,

przeszedł szkolenie konspiracyjne ze specjalnością dywersja w ośrodku w Audley End.

Kenkarta Czesława Rossińskiego.

Z zasobu IPN

W zachowanej w *Studium Polski Podziemnej w Londynie* opinii z 4 sierpnia 1942 r. czytamy o nim:

„St. strz. Rossiński Czesław – Żołnierz o dużym patriotyzmie, energiczny, inteligentny, opanowany nerwowo, wytrzymały na trudy, bez wad i nałogów”.

Zaprzyśiężony 31 stycznia 1943 r., wykonał skok do kraju nocą z 13 na 14 marca 1943 r. w ramach operacji „Stock”. Po aklimatyzacji został skierowany na Lubelszczyznę.

Od maja 1943 r. był szefem Kedywu Inspektoratu Okręgowego Radzyń Podlaski, a następnie (od stycznia 1944 r.) dowodził grupą dywersyjną w Obwodzie Lublin-Miasto. W maju tegoż roku został mianowany dowódcą 3. plutonu partyzanckiego w ramach 8. pp Legionów AK (oddział „Jemioły”, „Kozła”). Zorganizował i z powodzeniem przeprowadził szereg akcji bojowych, m.in. likwidację oficera SS Beckera i akcję na wartę z Zamku w Bramie Grodzkiej w Lublinie.

Fotografia ze spotkania oddziału por. Rossińskiego (stoi pierwszy z prawej) z żołnierzami Armii Czerwonej pod Lublinem w lipcu 1944 r. Zbiór Jędrzeja Tucholskiego. Fot. z zasobu IPN

Sowiecka pętla

W końcu lipca 1944 r., po rozbrojeniu zgrupowania 8. pp Legionów AK przez Armię Czerwoną, zbiegł z konwoju do Chełma i początkowo ukrywał się, by następnie powrócić do Lublina i podjąć pracę w Dyrekcji Lasów Państwowych. Cały czas pozostawał w kontakcie ze strukturami AK i już we wrześniu 1944 r. objął funkcję dowódcy konspiracyjnego 8. pp AK.

Skok do kraju wykonał z 13 na 14 marca 1943 r. (operacja „Stock”). Od maja 1943 r. był szefem Kedywu Inspektoratu Okręgowego AK Radzyń Podlaski, a następnie dowodził grupą dywersyjną w Obwodzie Lublin-Miasto. W maju 1944 r. został mianowany dowódcą 3. plutonu w 8. pp Legionów AK (oddział „Jemioły”, „Kozła”). Zorganizował i z powodzeniem przeprowadził szereg akcji

bojowych.

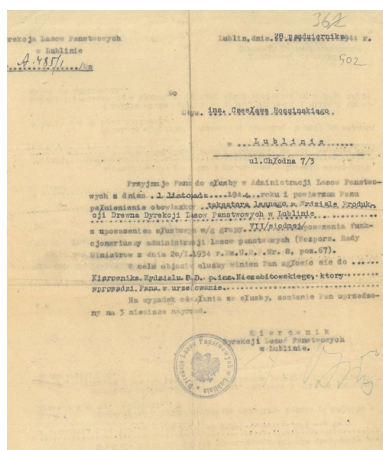
Śledztwo w sprawie Czesława Rossińskiego prowadził kpt. Czadajew z NKWD. W zasobie Archiwum IPN zachowały się spisane po rosyjsku protokoły przesłuchań z okresu od 22 grudnia 1944 r. do 1 lutego 1945 r.

W tym samym czasie NKWD aresztował także mjr. Jana Nawrata (vel Nowakowskiego „Lucjana”, szefa Kedywu Okręgu Lublin), Bolesława Mucharskiego „Lekarza” i Mieczysława Szczepańskiego (także cichociemnego, od grudnia 1944 r. p.o. inspektora AK Inspektoratu Lublin). W styczniu nastąpiły kolejne zatrzymania, które prowadził już „polski” Urząd Bezpieczeństwa Publicznego.

Podczas śledztwa pojawił się wątek przygotowywania przez kierowaną przez Rossińskiego grupę zamachu na Bolesława Bieruta i Edwarda Osóbkę-Morawskiego. Istotnie, 2 listopada 1944 r. otrzymał on od komendanta Okręgu Lublin AK, ppłk. Franciszka Żaka „Wira”, rozkaz dotyczący rozeznania szans powodzenia takiej akcji.

Z zachowanych dokumentów wynika, że podczas dwóch spotkań, które odbyły się na początku listopada, omówiono plany takiego przedsięwzięcia. Przygotowania ograniczyły się do wstępnego rozpoznania możliwości przeprowadzenia akcji. Rossiński był sceptycznie nastawiony co do jej szans powodzenia i celowości. Z jego zeznań wynika, że próbował w tej sprawie kontaktować się z dowództwem okręgu, uważając pomysł za niewykonalny. Ostatecznie podjął decyzję o zaniechaniu przygotowań.

Chociaż poza omówieniem sprawy nie podjęto żadnych prób przeprowadzenia takiej likwidacji, stał się on głównym punktem oskarżenia w planowanym procesie. Nowa władza potrzebowała bowiem głośnej, pokazowej sprawy, zakończonej skazaniem wrogów nowego porządku. 1 lutego 1945 r. wydano postanowienie o połączeniu śledztw poszczególnych aresztowanych w jedną sprawę tzw. Grupy Jemioły.

Dokument potwierdzający zatrudnienie Czesława Rossińskiego w Dyrekcji Lasów Państwowych w Lublinie. Z zasobu IPN

The image shows a document with a grid-like structure, possibly a ledger or payroll sheet. It contains several columns with headers and rows of data. A large redacted area covers the top portion of the document.

Karta z „Księgi głównej” więźniów śledczych osadzonych w Więzieniu „Na Zamku” w Lublinie z wpisem dotyczącym Czesława Rossińskiego. Z zasobu IPN

Protokół wykonania wyroku śmierci
Miejscę postępi: Lublin data: 12 kwietnia 1945 r.

Podpisani:
Prokurator: Wojciech Okępa
Lekarz: Dr. Józef Namiński
Dowódca Placuna Egzekucyjnego: St. Józef
w obecności kł.: ... oraz Komendanta Więzienia: ...
świadczą, że w dniu dalszym o godz. 0:45
został rozstrzelany: Rossiniński Czesław skazany
data: 9 IV 1945 r. na karę śmierci przez Wojtkę ...
na podstawie art. 88 K.P.K.
Zgodnie z powyższym został przez ... stwierdzony
Przewodniczący Placuna Egzekucyjnego: ...

Protokół wykonania na Czesławie Rossińskim kary śmierci, 12 kwietnia 1945 r. Z zasobu IPN

Bez litości

3 lutego 1945 r. Czesław Rossiński, wraz z pozostałymi aresztowanymi przez NKWD, został przekazany polskim organom bezpieczeństwa i osadzony w więzieniu na Zamku w Lublinie.

Rozprawa w sprawie „Grupy Jemioły” odbyła się na Zamku w Lublinie w trybie niejawnym, bez udziału prokuratora i obrońcy. 9 kwietnia 1945 r. Czesław Rossiński i pozostałych 10 oskarżonych skazano na śmierć. Dwa dni później Rola-Żymierski jako Naczelny Dowódca WP wyrok zatwierdził, a jego decyzję potwierdził Bierut.

Rozprawa główna w sprawie „Grupy Jemioły” odbyła się na Zamku w Lublinie w trybie niejawnym, bez udziału prokuratora i obrońcy. Czesław Rossiński stwierdził podczas niej, że wykonywał rozkazy jako oficer składający przysięgę Armii Krajowej i wziął na siebie odpowiedzialność za podejmowane decyzje. W ostatnim słowie prosił o łagodny wyrok „dla siebie i swoich żołnierzy”.

9 kwietnia 1945 r. Czesław Rossiński i pozostałych dziesięciu oskarżonych zostało skazanych na karę śmierci, utratę praw publicznych i obywatelskich i przepadek mienia.

Proces odbił się szerokim echem w Lublinie. Rozpoczęła się batalia o złagodzenie wyroku.

W zasobie Archiwum IPN zachowały się prośby o ulaskawienie przesyłane przez najbliższych skazanych, często zresztą pisane już po terminie wykonania wyroku. Daremnie – gen. Michał Rola-Żymierski, Naczelny Dowódca Wojska Polskiego, zatwierdził wyrok już 11 kwietnia 1945 r. Decyzję potwierdził Bolesław Bierut.

Czesław Rossiński został zamordowany na Zamku w Lublinie nocą, 45 minut po północy, 12 kwietnia 1945 r. Spoczął w nieoznaczonej mogile, być może na cmentarzu przy ul. Unickiej.

Sądu Najwyższy wyrokiem z 11 maja 1990 r. uchylił zbrodnicze orzeczenia z 1945 r. i zrehabilitował

wszystkich skazanych w procesie „Grupy Jemioły”.

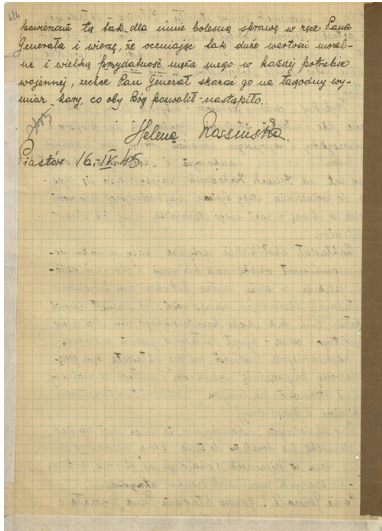
Instytut Pamięci Narodowej prowadzi prace, których celem jest ustalenie miejsca pochówku Czesława Rossińskiego i współskazanych. Jest to jednak zadanie bardzo trudne, dlatego tak ważne jest, by Czesław Rossiński znalazł należne mu miejsce w naszej pamięci.

Handwritten letter on grid paper. At the top left, there is a note: "Wskazywanie miejsca pochówku - 1945". In the top right corner, there are handwritten numbers "244" and "1945". The letter is addressed to "Panu Generalu Tarnowskiemu" and "Hoje, podarmulca, Wysokosko". The sender is identified as "Helena Rossińska" and "żona w. profesora". The main text begins with "Podanie" and discusses the author's search for the burial site of her husband, Czesław Rossiński, who was executed in 1944. The text is written in Polish and is somewhat difficult to read due to the handwriting.

Prośba Heleny Rossińskiej o ułaskawienie męża, skierowana do gen. Tarnowskiego, Piastów, 16 kwietnia 1945 r. (s. 1). Z zasobu IPN

Handwritten letter on grid paper, likely a continuation of the previous one. It begins with "Helena Rossińska" and "żona w. profesora". The text discusses the author's search for the burial site of her husband, Czesław Rossiński, who was executed in 1944. The text is written in Polish and is somewhat difficult to read due to the handwriting.

**Prośba Heleny Rossińskiej o
ułaskawienie męża, skierowana
do gen. Tarnowskiego, Piastów,
16 kwietnia 1945 r. (s. 2). Z
zasobu IPN**

**Prośba Heleny Rossińskiej o
ułaskawienie męża, skierowana
do gen. Tarnowskiego, Piastów,
16 kwietnia 1945 r. (s. 3). Z
zasobu IPN**

Więcej interesujących materiałów na profilu Archiwum IPN

COFNIJ SIĘ